

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI
w Olsztynie
COLLEGIUM MEDICUM
WYDZIAŁ LEKARSKI Katedra Rehabilitacji i Ortopedii
Klinika Rehabilitacji
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie,
10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18 a
tel./fax. (89) 539-32-83, e-mail: rehab@uwm.edu.pl

Kierownik Prof. dr hab. n. med. Ireneusz M. Kowalski

Olsztyn, dn. 23.05.2022 r.

WL.KRiO.061.1/2022

Szanowny Pan
Dr hab. Marcin Waligóra, prof. UJ
Przewodniczący Rady Dyscypliny
Nauki o Zdrowiu, Collegium Medicum
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Recenzja

Rozprawy doktorskiej Pana Jacka Janusza Piechowicza
nt. Ocena skuteczności postępowania fizjoterapeutycznego w wybranych schorzeniach
kręgosłupa szyjnego

Promotor: Prof. dr hab. n. farm. Włodzimierz Opoka

Promotor pomocniczy: dr n. med. Barbara Jasiewicz

Przesłana do recenzji skorygowana wersja rozprawy doktorskiej nt. *Ocena skuteczności postępowania fizjoterapeutycznego w wybranych schorzeniach kręgosłupa szyjnego* zawarta jest w sumie na 82 stronach. Struktura poprawionej pracy odpowiada opracowaniom naukowym tego typu. Należy podkreślić przejrzystość i merytoryczną wartość opracowanych rozdziałów. Aktualnie opracowanie jest dobrze skonfigurowane z prawidłową

proporcją objętościową części teoretycznej, zawartą na 20 stronach oraz części badawczej przedstawionej na 52 stronach.

Streszczenie i Abstract są tożsame, z prawidłową strukturą budowy odpowiadającej budowie całości pracy i zawarte są na 3 stronach wydruku komputerowego dla każdego z nich.

Przed całością dysertacji umieszczono czytelny spis skrótów.

Wstęp rozprawy doktorskiej zawarty jest na 20 stronach. Autor w sposób merytoryczny i dojrzały zawodowo opisuje schorzenia kręgosłupa szyjnego o podłożu degeneracyjnym, ich diagnostykę oraz postępowanie fizjoterapeutyczne, w tym metody leczenia zachowawczego, prezentując przede wszystkim różnorodne metody kinezyterapeutyczne. W skrócie przedstawia metody fizykoterapeutyczne oraz techniki osteopatyczne. Dodatkowo Autor opracowania przybliży zagadnienia leczenia farmakologicznego i pokrótce także aspekty leczenia operacyjnego.

Cel pracy zawarty jest w sposób czytelny na jednej stronie i zawiera cel podstawowy jakim jest ocena kompleksowa leczenia zachowawczego dolegliwości bólowych odcinka szyjnego kręgosłupa o etiologii degeneracyjnej. Wytyczono także osiem problemów badawczych szczegółowo analizujących aspekty podjętego leczenia fizjoterapeutycznego.

Materiał (grupa badana) opisano wyczerpująco na 4 stronach, przedstawiając kryteria włączenia i wyłączenia, tworząc dwie grupy pacjentów po 50 osób w każdej, ze średnią wieku pacjentów 45,3 lat. Grupę I z dyskopatią odcinka szyjnego kręgosłupa w stanie ostrym i podostrym stanowiło 41 kobiet i 9 mężczyzn. Grupę II z chorobami przewlekłymi odcinka szyjnego kręgosłupa tworzyło 38 kobiet i 12 mężczyzn. W grupach badanych określono punkty wywiadu, wyniki badań obrazowych, wytyczono punkty badania przesiewowego neurologicznego i ortopedycznego a także fizjoterapeutycznego.

Metodyka opisana została na 12 stronach wydruku komputerowego w sposób klarowny i wyczerpujący. W sposób merytoryczny opisano postępowanie diagnostyczne i lecznicze wytyczając Indywidualne Postępowanie Terapeutyczne. W metodyce zawarto przejrzysty schemat decyzyjny, według którego prowadzono terapię z wyjaśnieniem strategii leczenia zachowawczego w postaci ćwiczeń leczniczych w obu grupach. Zasadniczo w Metodyce umieszczono podrozdział z metodami statystycznymi przy użyciu pakietu IBM SPSS Statistics 25.

Wyniki przedstawiono na 17 stronach pracy w postaci 17 tabel własnych i ich szczegółowego opisu statystycznego i właściwej interpretacji klinicznej, głównie w aspektach zmniejszenia dolegliwości bólowych i zwiększenia zakresu ruchu w odcinku szyjnym kręgosłupa oraz

analizy wybranych technik terapeutycznych i ich wpływu na powrót do aktywności funkcjonalnej badanych pacjentów, korekcję postawy i poprawę jakości życia.

Dyskusja merytoryczna, świadcząca o dojrzałości klinicznej Doktoranta – zawarta jest na 7 stronach pracy – który zauważa wieloczynnikową etiologię bólu kręgosłupa szyjnego oraz ograniczoną możliwość oceny fizjoterapii ze względu na nieujednolicone leczenie zachowawcze z powodu indywidualizowanej konieczności wyboru metod terapeutycznych, dodatkowo stosowanych ortoz, fizykoterapii lub/i farmakoterapii. Tym niemniej pozytywny wpływ długoczasowej i systematycznej fizjoterapii może stanowić pozytywną alternatywę w stosunku do zabiegów operacyjnych. Autor dysertacji doktorskiej słusznie wskazuje na indywidualne potrzeby pacjentów i opracowanie w każdym przypadku własnego Indywidualnego Postępowania Terapeutycznego. W tym względzie podejmuje udaną dyskusję z przytaczanym aktualnym piśmiennictwem światowym i polskim.

Wnioski odpowiadają w sposób bezpośredni wytyczonym 8 celom i problemom badawczym, w podsumowaniu określając Indywidualne Postępowanie Terapeutyczne jako efektywną formę leczenia zachowawczego schorzeń odcinka szyjnego kręgosłupa.

Piśmiennictwo zawarte w dysertacji zasługuje na wyróżnienie z uwagi na przedstawienie 117 aktualnych pozycji, głównie artykułów ze światowych czasopism naukowych, z czego zdecydowana większość wydana została po 2000 roku. Tylko 5 pozycji piśmiennictwa jest wydana poniżej tego okresu. Tylko 3 pozycje stanowią akceptowalne pozycje książkowe. Na podkreślenie zasługuje umieszczenie przez Doktoranta aż 8 pozycji naukowych wydanych w roku 2021 i 2022.

Z obowiązku recenzenta stwierdzam trzy uchybienia:

1. Na stronie tytułowej opracowania nadal nie ma informacji, iż powyższa praca doktorska jest procedowana na Wydziale Nauk o Zdrowiu oraz informacji czy Doktorant jest lekarzem, czy magistrem fizjoterapii.
2. Na stronie 63 w rozdziale Wyniki nadal niezasadnie umieszczono tabelę numer 18, która nie jest wynikiem bezpośredniej pracy badawczej Autora. Tabela ta powinna być umieszczona i odpowiednio zinterpretowana w rozdziale Dyskusja.
3. Brak spisu tabel i rycin.

W konkluzji stwierdzam, iż praca Jacka Janusza Piechowicza nt. *Ocena skuteczności postępowania fizjoterapeutycznego w wybranych schorzeniach kręgosłupa szyjnego*, spełnia

warunki pracy doktorskiej i występuję z wnioskiem do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu *Collegium Medicum* Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie o dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. n. med. Ireneusz M. Kowalski